

Verschiĝnt maandeliks
Veertiende jaargang
Nummer 10 (160)
OCTOBER 1947

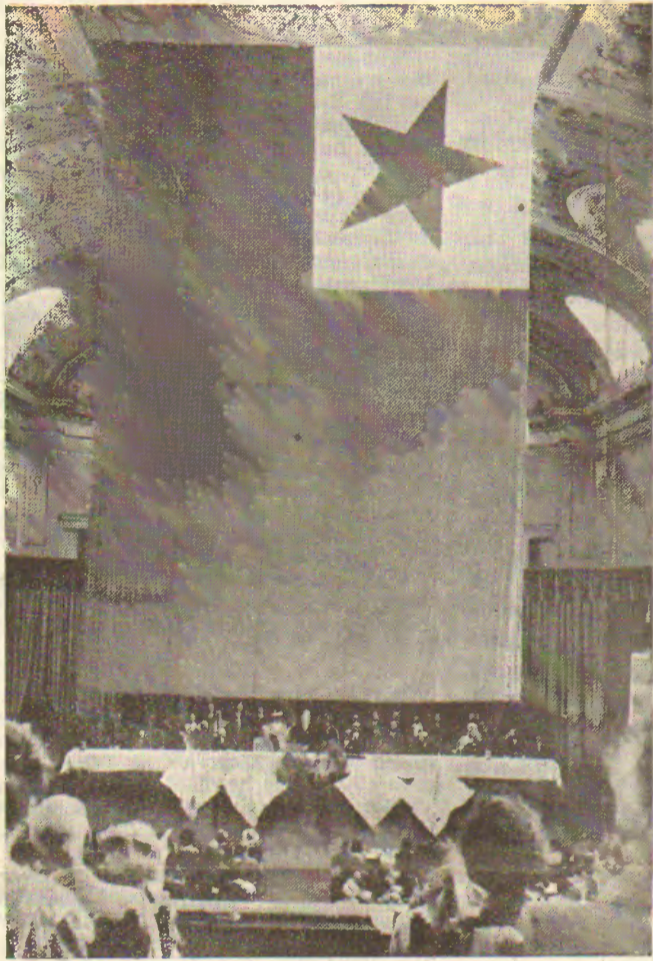
Vertegenwoordiger in Nederland:
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
W. Buytenwechstr. 128-C., Rotterdam-W.
Postrekening 272818 van N. E. C.

Orgaan van de
VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND
POSTBUS 342, BRUSSEL
Postrekening 2321.50 van V. E. B.

LIDGELDEN:
* Leden: 75 fr.
* Steunleden: min. 125 fr.
Inwonende leden: 25 fr.
(* met bondsorgaan)

ABONNEMENTEN:
België: 60 fr.
Nederland: 4 fl.
Ceteraj landoj: 75 bfr.
Proefn.: 5 fr. (1 r.k.)

La 32-a Universala Esperanto-Kongreso Bern, 26-7 — 2-8

« 1369 aligintoj el 35 landoj! » fiere anoncis la sekretario de la ununura Esperanto-organizo neŭtrala. Senkonteste, brila sukceso! Kaj mi meditis: do pli ol milo da feliĉuloj sukcesis atingi tiun idealan restadejon — Esperanto-kongresurbon — kaj tutan semajnon ĝojkore ĝuis la karakterizan, amikecan atmosferon, kia regas nur en Esperanto-kongresoj. Pli ol milo da bonŝanculoj spertis la afablan komplezon de la pacama popolo svisa, gaje babilis kun konatoj, amikoj, korespondantoj, solene nodis novan amikecon, reve admiris la abunde riĉan diversecon de la ĉarma naturo...

Sed mi pensis ankaŭ pri la pliaj miloj, centmiloj da esperantistoj, kiuj pro malsano aŭ deĵoro, pro devizaj aŭ politikaj malfacilaĵoj, ne povis partopreni la ĉi-jaran apogeon de

la Esperanto-vivo, kaj kiuj tamen streĉe kaj avide direktis sian atenton al Bern...

Sabate, la 26-17, svaamis kongresanoj en la berna stadidomo, kie verdaj steloj kaj grandliteraj komunikoj afable bonvenigis la ŝvitantajn alvenintojn. Post akiro de la kongresdokumentoj kaj refreŝigo, jam vokis la « Interkonatiga Vespero ». La vasta « Kornhauskeller » plenplenis de gajaj kongresanoj, kies zumbadon haltigis nur la muziko kaj kantoj de la svisaj jodlantoj, nacie vestitaj.

La dimanĉan meson celebris Lia Sacerdota Moŝto De Mayer. Ni konas lian simpatian figuron kaj aŭdis lian altidean predikon en la Bruĝa Kongreso; posttagmeze la katedralaj sonoriloj invitis la protestantojn al « Solena E-Diservo ».

Intertempe okazis la « Solena Malfermo de la Kongreso » en la granda salono de la Berna Kazino. La ĉambrego aspektis vere internacia: en la mezo pendis giganta verda standardo, dum la 35 naciaj flagoj de la 35 partoprenintaj landoj ornamis la balkonojn. Sur la podio troviĝis la aŭtoritatoj, la estrarano, la membroj de la L.K.K. k.t.p. En varma, bonhumora parolado, la svisa Registrarano, S-ro D-ro E. von Steiger, salutis kaj kuraĝigis la tre multnombrian ĉeestantaron. Generalo Bastien vigle kaj ideoriĉe paroladis. Li oficiale kaj solene anoncis la kunfandigon de I.E.L. kaj U.E.A.: tondra aplaŭdo unuanime aprobis tiun repaciĝon. Sekvis pliaj paroladoj kaj la salutoj de la reprezentantoj de la 35 landoj. Ankaŭ S-ino Wanda Zamenhof, la vidvino de D-ro Adam Zamenhof (la filo de L. L. Zamenhof) salutis la kongreson. Emocia momento... El la tuta Zamenhofa familio, nur ŝi kaj ŝia filo savigis de la germana murdemo kontraŭ la judoj. La Majstro kaj liaj infanoj nevideble ĉeestis: honore kaj kunsente ĉiuj starante silentis...

Dum la tuta semajno, je ĉiu horo, okazis la plej diversaj fakkunsidoj, multe tro nombraj por citi ilin. Samtempe la verda standardo gaje flirtis sur la ekskursaj aŭtobusoj. Tuttagaj kaj posttagmezaj ekskursoj promenis la partoprenintojn en vera paradizo surtera. Pro tiuj abundaj aranĝoj, por ĉia gusto kaj ĉia monujo, la Organiza Komitato ebligis al ĉiu, ĝiu plenplenan kongresan semajnon. Ĉu ni ne momenton pripensu kiom da postkulisa laborego ĉi ĉio postulis?...

Plie, ĉiun vesperon, logis valora okazaĵo. La lundan prelegvesperon prizorgis la famaj hungaraj E-verkistoj: Baghy, Bleier, Kalocsay, Tarkony. Arte, alternigante seriozon kaj spriton, J. Baghy prezentis sian temon « La Verda Popolo kaj ĝia destino », dum K. Kalocsay majstre prelegis « Pri la arto de verstraduko en E. » Prozo kaj poezio, rido kaj seriozo ŝvebis en la Kazina salono, ĉiam modela stilo, belsona lingvo muzikis.

La marda koncerto vespera estis eksterordinare plaĉa, pro la riĉa, valora programo. Nomoj kiaj Dvorák, Gounod, Puccini, Grieg, Chopin, k.s. sufiĉe akcentas la internacian karakteron. Cetere, ankaŭ la artistoj estis diversnaciaj: Johano Geryk, violono-virtuozo ĉe la Ĉeĥoslovaka Radio; Frank Merrick, profesoro ĉe « Royal College of Music » en Londono kaj piano-virtuozo ĉe la B.B.C.; la franca kantistino M. Sautreull, kiu aŭdigis Esperanta-kantojn.

Refoje la talentaj hungaraj regalas nin per poemoj kaj humorajoj en la merkreda varieteo. Plie, la jonglisto-sorĉisto S-ro Vilchjo Verda kaj la hungara balelistino F-ino Dorothy Géczy rikoltis multan sukceson.

Ĵaŭde, la Kongresbalo estis kvazaŭa personiĝo de la sopirata « unu granda rondo familia ». Laŭ la sama ritmo dancis, en la sama lingvo babilis esperantistoj el 35 landoj! Sed la konversacio superis la dancadon. Ĉu pro la tropika varmego? Nu, kial ne, ĉar estas plej interese vigle babilu, verve diskuti, kun plej diversaj homoj, pri plej diversaj temoj? Nur en E-ujo tio eblas!

Pro la svisa federacia festo, ne okazis io specife esperanta, la 1-an de aŭgusto, vespere. Sed multaj E-grupoj partoprenis la nacian feston, kaj observis la imponan iluminadon de la ĉefaj konstruaĵoj, la ĉieajn artfajraĵojn, la ĉarmajn lampionojn en la fenestroj kaj la flamantajn ĝojfajrojn sur la monteta deklivo.

Sabate... jes, jam sabate... Kiel ĉiutage, longa vico da kongresanoj atendis antaŭ la aŭtomobila poŝtoĉeĵo ĉe la kongresejo (la Kazino). — Okaze de la Esperanto-kongreso, ĉiuj poŝtaĵoj ricevis specialan stampon memorigan.

Lastafoje, tra la mikrofono, la konata voĉo invitis ĉiujn eniri la kongresejon, por la adiaŭo: « La solena fermo de la kongreso ». Post laŭlego de raportoj pri la fakkunsidoj, post kelkaj komunikoj kaj fina saluto, ĉiuj kongresanoj lastafoje kantis nian himnon « La Espero ». La giganta verda standardo malrapide malleĝiĝis... Du svisinoj, nacie vestitaj, kaptis kaj transdonis ĝin al la prezidonto de la 33-a Universala Kongreso de Esperanto en Malmö, venontjare.

Kaj tra la silento sonis: « La kongreso estas fermata »... T.

Zestig jaar Esperanto

Zoals aangekondigd werden groots opgevatte herdenkingsbijeenkomsten in Nederland door het Centraal Comité voor de Esperanto-beweging ingericht.

Amsterdam: Zaterdag, 6.9.47

De grote zaal « Krasnapolsky » was geheel bezet door circa 500 man, wanneer de Voorzitter de vergadering opende en bijzonder de Vlaamse Voorzitter van V.E.B., Dr. T. Van Gindertaelen, en twee Engelsen welkom heette.

Als eerste spreker trad op Mr. Kalma: Het is steeds een genot zijne frisse, duidelijke, geestige taal te beluisteren. Eigenlijk, rekende hij ons voor, is E. niet 60, doch slechts ruim 25 jaar oud: begon de beweging niet pas goed in 1905 met het eerste Wereldcongres te Boulogne-sur-Mer en werd zij niet tweemaal bloedig door oorlogen onderbroken? Spr. hekelde vooral diegene, die zo dikwerf zeggen « Ze moesten het overal invoeren! » doch verzuimen aan te duiden wie « ze » zijn en zelf nooit de hand aan de ploeg slaan.

Mevr. Jo Hekkert (Eijsden) verzorgde dan enige puike zangnummers, met veel succes, zoals overigens vóór de rede van Dr. Manders.

De tweede spreker was Dr. Van Gindertaelen uit Mechelen (België); hij behandelde in het Esperanto « De Kunst van vertalen ». Doodstil en geboeid werd hij aanhoord; hij betoogde dat vertalen in het E. zeer moeilijk is, moeilijker zelfs dan origineel opstellen, wegens het gemis aan vrijheid van woordenkeus en zinsbouw, alhoewel een woordelijke vertaling niet opgaat. De kunst van vertalen is dus: de tekst overbrengen, derwijze dat men nauwkeurig en vlot weergeeft, wat bedoeld wordt. Bij auteurs, zoals Shakespeare, Goethe, Multatuli e. d., waar « vrije » vertaling niet aanvaardbaar is, moeten metrische en klankelementen bewaard blijven. Een hartelijk applaus beloofde spr., wiens rede duidelijk geresumeerd werd ten behoeve van de aanwezige niet-Esperantisten.

De derde en laatste spr. was Dr. Manders, gepromoveerd in de Filologie met de dissertatie, getiteld « Vijf Kunsttalen », waarvan het boek in de E. wereld (en niet alleen daar!) zulk een grote opgang maakte.

Zijne rede werd beheerst door het thema « Esperanto in het Onderwijs »: spr. beschreef o.a. een interessante proef, welke hij genomen had met E. onderwijs in verschillende klassen van het gymnasium; geen huiswerk werd aan de reeds overbelaste leerlingen opgelegd. Uit de toepassing dezer methode bleek dat de leerlingen van de hogere klassen, die reeds met vreemde talen kennis hadden gemaakt, zich het best konden aanpassen; tevens dat zij, die een E-cursus volgen, alvorens met andere talen te beginnen, deze veel gemakkelijker aanleerden. Spr. besloot met een warm pleidooi voor de invoering van E. in het Lager Onderwijs.

Ten slotte werd met algemene stemmen een resolutie aangenomen, waarin Regering en Volksvertegenwoordiging verzocht werden E. bij het Lager Onderwijs in te voeren. (V. E. Terano.)

Groningen: Zaterdag, 6.9.47

In « Huize Maas », in aanwezigheid van ruim 300 personen, waaronder verscheidene Wethouders en andere figuren uit het openbaar leven, opende Drs. Mook de vergadering het gaf eerst het woord aan de buitenlandse gast, Architect S. Harris uit Londen (Engeland), die in het Esperanto de moeilijkheden verhaalde, welke hij in Nederland — zonder Esperanto — wegens het taalverschil had ondervonden.

Mej. Drenth uit Leeuwarden voerde dan twee Esperanto-liederen op, waarna de Heren Van Haren (FLE) en Baas (LEEN) aan de beurt kwamen. De eerste zette, in verband met het 60-jarig bestaan van E., uiteen wat reeds tot stand was gebracht en welke voordelen het biedt in het huidige internationaal leven; de tweede pleitte, in een gevoelvol betoog, voor de invoering van E. als leervak op de scholen.

Enstemmig werd de motie, aangenomen te Amsterdam, ook hier aangenomen.

Eindhoven: Zaterdag, 13.9.47

In een zaaltje van het prachtig « Philips Ontspanningsgebouw », waar circa 125 personen waren bijeengekomen,

Babilado

En septembro la sekretarejo komencis forsendi cirkuleron, destinitan por la sekcioj kaj reprezentantoj.

Ĝia klarigo precize priskribas la celojn:

1. Ĉiurilate bonigi la kontakton inter Ligestraro kaj sekcioj aŭ reprezentantoj;

2. Eviti malpli interesan enhavon de la revuo, pro tro multaj administraj komunikoj.

Nur la lasta punkto pravigus la ekeston de la cirkulero, sed ĝi krome klopodos — eĉ ĉefe — plenumi la unuan: ĝi ligu la membrojn, anstataŭante la personan kontakton, ĝi organizu, instruu kaj estu faktoro en la disvolvo de nia organizajo.

Ĉar ĝi estas sendita nur al la sekcia sekretario kaj la loka reprezentanto, la gemembroj eksciuj ĝian enhavon okaze de la kunsidoj, en kiuj la enhavo estu laŭlegata. Izolulo, ne-representanto rajtas ĝin ricevi unufoje, sed regula sendo kostas 2 Fr. po ekz. La izoluloj anoncu sin kiel loka reprezentanto: tiel ili regule kaj senpage ricevos la valoran ligilon.

La reto de lokaj reprezentantoj, veraj pioniroj por niaj Ligo kaj Movado, pli kaj pli disvastiĝas tra tuta Flandrujo. En la antaŭa monato multaj liganjoj ricevis la formularon por oficiale akcepti tiun taskon: post subskribo ili estos konsiderataj kiel reprezentantoj kaj de tiam la cirkulero estos regule sendita al ili. La laboro de disvastiĝo ne ĉesas.

La varbado por nia revuo jam komencis: estas evidente ke, por akceli ĝian enhavon kaj amplekson, la membraro kresku. Ni ne organizas specialan varbokurson (la novembra kaj la decembra — la duobla — numeroj 1947 estos tamen senditaj al ĉiuj novaj abonantoj 1948!) kaj insiste petas:

1. al la sekcioj: ĉiam kelkaj simpatiantoj aŭ aspirantaj membroj ne abonas nian F.E.; eble pro financa kialo; la sekcia kaso tiam pagu la tutan kotizon kaj ree enspezu ĝin en partoj. Nu, iom da bona volo!

2. al la lokaj reprezentantoj: ofte ili estas la solaj Esperantistoj en sia loko, sed ĉiam estas konato aŭ familianoj, kiuj pagante la kotizon, volas helpi nin aŭ komplezi al ili. Klopodu kaj varbu almenaŭ unu novan abonon!

3. al ĉiuj: ekzistas disaj flandraj Esperantistoj, kiuj ne legas, ne abonas la organon. Kaptu ilin, vi helpos ne nur nin, sed ankaŭ ilin.

Per la supra peto, ni esperas vekti kaj vivligi ne nur la ĉiamajn propagandistojn, sed krome la diletantojn, la ĉiamajn inertulojn! Via sekretario, M. G.

opende dhr De Jong (NK) rond 15 uur, de vergadering; na de aanwezigen verwelkomd te hebben, verleende hij het woord aan dhr De Smit (FLE), die op een nauwkeurige wijze het 60-jarig bestaan van E. huldigde en te dien einde het leven van Dr. L. L. Zamenhof en de actie van de Esperantisten schetste.

Dr. T. Van Gindertaelen uit Mechelen (België), de buitenlandse gast, nam zijn plaats in en behandelde, zoals te Amsterdam, « De Kunst van vertalen ».

Vervolgens illustreerde dhr Heilker (IKUE) het thema « E. op de School »; op grond van persoonlijke ervaringen, van rake vergelijkingen over de taalverwarring, die thans heerst bij internationale conferenties e.d., staaft hij zijn eis: invoering van E. op de scholen!

Enparig werd hier ook de beoelde motie aangenomen.

OBSERVOJ

POLITIKUMADO.

En la kazino de la «ŝvitlanda» ĉefurbo, dum laborokunsido de nia Universala, ŝvebis antaŭ miaj spiritaĵoj okuloj varianta de la multsignifa devizo sub kiu Zamenhof enmondigis sian genian verkon: Por ke reĝimo estu demokrata, ne sufiĉas nomi ĝin tia («Por ke lingvo estu universala, ne sufiĉas nomi ĝin tia»).

Pri tio kulpas iu balkanlanda profesoro, kiu oratore — sed neniel konvinke — pledis por ke la nova U.E.A. akceptu la bazan principon de plena demokrateco kaj kondamnu faŝismon. Necesas kelkfoje ŝirmi tro flamajn zelotojn kontraŭ propra pasio!

Tion komprenis la plimulto. Kaj tion lerte vortigis la Irlandano, kiu pretendis ke demokratio ne estas imagebla sen libereco. Kriteria li proponis la eblecon libere organizigi kaj aliĝi al universala asocio. Ne sen malico li konsilis, ke unuavice ni esploru ĉu tiu ebleco ekzistas en Hispanujo kaj en Sovetio.

Cu — supozeble eĉ la balkanlanda profesoro — komprenis, ke la akcepto de la propono signifus unuan paŝon sur glita vojo, ke la kondamno de unu «ismo» kondukus al la kondamno de alia... Ĉiokaze, tiuj meditivaj vortoj finis longan, tro longan «laborokunsidon» de nia neŭtrala U.E.A., dum kiu oni malmulte laboris, sed multe «politikumis» — esprimeble por la lasta fojo.

PIK.

HET TAAIE ESPERANTO.

Onze franstalige pers decreeteerde dit jaar reeds meermalen het failliet van het Esperanto. Nu brengen dezelfde bladen verslag uit over het Universeel Esperanto-Kongres dat verleden maand te Bern 1400 afgevaardigden van 35 nationaliteiten verenigde. Tevens maken ze gewag van het petitionnement dat reeds 280.000 handtekeningen draagt en waarin aangedrongen wordt op de erkenning van het Esperanto in het kader der verenigde naties.

Begrijpelijk verschijnen deze berichten zonder commentaar. «Vers l'Avenir» (Namur) evenwel, voegt er deze woorden aan toe: «L'esperanto a la vie dure». Voorwaar, een hele bekentenis!

DE V.J.H.C. EN HET ESPERANTO.

Uitvoerig hebben we, een jaar geleden reeds, in ons blad over Esperanto gehandeld in verband met de Vlaamse trekkersbeweging, er onze verwondering over uitgedrukt dat «De Trekker», het orgaan van de Vlaamse Jeugdherbergcentrale, nimmer het woord Esperanto vermeldde. Toch waren ons ettelijke georganiseerde trekkers onder de Vlaamse esperantisten bekend...

Nu kunnen we met vreugde aanstippen dat «De Trekker» in zijn Augustusnummer met de publicatie van een Esperanto-kroniek aanvangt. Voorwaar, een gelukkig initiatief, dat we naar waarde schatten!

SIC TRANSIT...

Sommige onzer zuiderburen, en ook onze fransdolle krantenlui, zijn er kwelijk over te spreken dat het Frans als «langue diplomatique» blijkbaar voorgoed heeft afgedaan.

Het begon te San Francisco, en nu nam de UNO het besluit dat, in geval van betwisting, alleen de Engelse en de Russische versies van de vredesverdragen in aanmerking zouden komen. Men zoekt de duisternis, men schuwt het licht, zegt de Brusselse «Pourquoi Pas?» die als niet één «le culte du français» belijdt. Het blad waarschuwt in allen ernst dat dergelijke stommiten ten nadele der belagers van de klare taal van Racine en Molière zou kunnen uitvallen!

FRANÇAIS DE BASE?

De Parijse «Populaire» heeft zich wat op de mouw laten spelden: ze denkt voorwaar dat nu miljoenen mensen Engels leren dank zij het wonder Basic!

Ze verklaart de esperantisten onder haar lezers niet langer meer ter wille te kunnen zijn: hogere belangen staan op het spel! «Waarop wachten wij om dergelijke methode toe te passen?» vraagt de krant. Ja, waarom zouden franse chauvinisten, engelse imperialisten achterna, geen «Français de Base» gaan construeren, een soort officieel «petit nègre» om de franse kultuur te verspreiden? Of zou «Le Populaire» (wat is een naam?) niet liever haar democratische beginselen in klinkklare munt omzetten, op geen taalimperialisme aansturen en het neutrale Esperanto blijven voorstaan?

LA STUDANTO

HET LIDWOORD. (La Artikolo)

Om de taalkundige betekenis van de verschillende woordsoorten in Esperanto, beter te begrijpen en ze bijgevolg op de rechte plaats te kunnen gebruiken, is het wellicht wenselijk vooraf even in het Nederlands stil te staan bij elk van die woordsoorten, en zo het geheugen op te frissen. Daarna volgt de veel gemakkelijker vergelijking.

In het Nederlands kennen we twee soorten lidwoorden:

1) het lidwoord van bepaaldheid of bepalend lidwoord (*de, het, ook nog den*);
2) het lidwoord van onbepaaldheid of onbepaald lidwoord (*een, 'n*). De rol van die woordjes volgt duidelijk uit de volgende voorbeelden:

1) «Ga vlug naar de bakker!». In deze zin staat het bepalend lidwoord «de» vóór het woord «bakker» en duidt zo aan, dat het hier om een bepaalde bakker gaat, v.b. de bakker, bij wie regelmatig brood wordt besteld.

2) In de zin: «Ga vlug naar een bakker!» horen we dadelijk dat er brood moet gehaald, doch dat het er niet op aankomt bij welke bakker het wordt gekocht. Het onbepaald lidwoord «een» zegt ons dat. Evenzo in de zin: «Mijn vader zit voor het raam van zijn kamer» is het duidelijk dat vaders kamer slechts één raam heeft, dat daardoor reeds bepaald is. Terwijl de zin: «Mijn vader zit voor een raam van zijn kamer» ons zegt dat vaders kamer meer dan één raam heeft. Het bedoelde raam is onbepaald: we weten niet over welk raam het gaat.

Uit de voorafgaande vb. besluiten we:

1) Een bepalend lidwoord gebruiken we, als we spreken van bepaalde personen, dieren of zaken.

2) Het onbepaald lidwoord, als we 't hebben over bepaalde personen, dieren of zaken.

In Esperanto bestaat slechts het bepalend lidwoord «la», dat *de, den, het* betekent. Het blijft onveranderd en stoort zich dus niet aan de naamval, aan het geslacht, aan het getal van de substantieven, waarvoor het geplaatst wordt. Vb.: *De* jongen en *het* meisje spelen met *de* honden van *de(n)* jager. — *La* knabo kaj *la* knabino ludas kun *la* hundoj de *la* ĉasisto. — Jan won *de(n)* eersten prijs. — Johano gajnis *la* unuan premion. — Dus nooit *laĵ*, nooit *lan*, doch onveranderd: *la*.

Het onbepaald lidwoord bestaat niet in Esperanto. Vandaar: Een kat slaapt op een stoel, wordt: *Kato dormas sur seĝo*. — Ik kocht een boek, wordt: *Mi aĉetis libron*.

Het Nederlands onbepaald lidwoord «een» mag nochtans niet verward met het hoofdtelwoord «een», dat een getal is. Vb.:

1) Hij kocht een groene ster. (Onbepaald lidwoord). — *Li aĉetis verdan stelon*.

2) Elk gelaat bestaat uit een voorhoofd, twee ogen, twee wangen, een neus, een mond, een kin. (Hoofdtelwoorden). — *Ĉiu vizaĝo konsistas el unu frunto, du okuloj, du vangoj, unu nazo, unu buŝo, unu mentono*.

Opmerkingen: «unu» wordt wel eens als onbepaald lidwoord gebruikt in Esperanto. Zo kunnen we lezen: a) Antaŭ multaj jaroj vivis unu reĝo. b) *Unu* vidvino havis du filinojn.

In het woordje «unu» mogen we hier niet het hoofdtelwoord «een» zien, doch de betekenis van «een zekere». Daarom verdienen de vb. a) en b) geen aanbeveling. Beter is het «unu» te vervangen door «iu». Laten we nu het gebruik van het enig bepalend lidwoord «la» van dichterbij bekijken, want het is verkeerd te denken, dat het gebruik en het niet-gebruik er van helemaal hetzelfde is als in het Nederlands.

Zij gegeven ter vertaling:

1) Vader rookt zijn pijp en moeder naait een kleed voor zus.

2) Mag is naar grootva toe?

We zijn misschien heel natuurlijk geneigd te schrijven:

1) Patro fumias sian pipon kaj patri-

no kudas robon por fratino.

2) Ĉu mi povas iri al avo?

Zó vertaald, betekenen die zinnen na een nieuwe overzetting:

1) Een vader rookt zijn pijp en een moeder naait een kleed voor een zus.

2) Mag ik naar een grootva toe?

Wat bijgevolg verkeerd uitvalt. En toch, met de vooropgestelde personen: vader, moeder, zus, grootva, bedoelen we zeker bepaalde mensen, die we zeer goed kennen, om zo maar zonder lidwoord over hen te spreken. Dit is dan ook een eigenaardigheid van onze taal, die we in Esperanto niet ontmoeten. Daar het hier over bepaalde personen gaat, moeten we dus in Esperanto het lidwoord gebruiken, zoals hoger werd gezegd. Bijgevolg:

1) *La* patro fumias sian pipon kaj *la* patrino kudras robon por *la* fratino.

2) Ĉu mi povas iri al *la* avo?

Opmerking: Buiten vertalingen om, wordt in oorspronkelijke Esperantotekst ook wel «mia» gebruikt om die personen te bepalen. Dan wordt zin 1): *Mia* patro fumias sian pipon kaj *mia* patrino kudras robon por *mia* fratino.

Een ander dergelijk geval. We lazen wellicht allen iets als: Gooi uw reisbiljet niet in de tram noch op straat.

Waarom niet «in tram» als het mag «op straat»? Waarom niet «op de straat» als het moet «in de tram»? Daarop is slechts één antwoord: dit wil het taalgebruik nu eenmaal zó bij ons. Dus een taalgril. Maar Esperanto kent dat niet, en bijgevolg vertalen we netjes: Ne jetu vian vojaĝbileton en la tramo nek sur la straton.

(Vervolgt).

Bronnen: Tra la Labirinto de la Gramatiko (Faulhaber); Plena Gramatiko de Esperanto (Kalocsay-Waringhien).

OEFENING 28. (10 punten).

Vertaal in Esperanto:

- 1) Mijn zieke moeder ontbood de(n) geneesheer.
- 2) Melk is voedzamer dan thee.
- 3) Hij schreef vader een lange(n) brief.
- 4) Geef mij een dagblad en haal drinkwater.
- 5) Een dochter van de(n) slager huwt met een kruidenier.
- 6) In mijn pennendoos bevinden zich: twee potloden, een penhouder, vijf pennen, een pennemes en een gom.
- 7) Vader en moeder samen zijn ouders.
- 8) Verontschuldig het slecht geschrift: ik pende die kaart op straat.
- 9) De hond is een huisdier.
- 10) Morgen reis ik af met grootmoe en tante.

In de zenden vóór 20-10-47 aan het adres F.E. Postbus 342 Brussel. Wil U de verbeterde taak terug, wees dan zo goed een postzegel in te sluiten!

Verbetering Oefening 27

1. Met de nodige hoofdletters:

Je Pasko, mi estis en Romo, la itala ĉefurbo. La 10-an de aprilo, mi ĉestis la kunvenon de la loka Esperanto-grupo «La Verda Sudo» en la hotelo «Bela Horizonte». Mi pasigis agrablan vesperon, kaj admiris ĉarman statuon de Diana, dum mi aŭskultis la deklamadon de simpla poemo de Julio Baghy. Precipe jenaj versoj frapis min:

«Ho, kie estas via lando?»
demandas homoj. La respondo:
«La lingvoland' de Esperanto
jam estas nia tuta mondo!»

2. Overzetting in het Nederlands:

Met Pasen, was ik te Rome, de Italiaanse hoofdstad. Op 10 April woonde ik de vergadering bij van de plaatselijke Esperanto-groep «La Verda Sudo» in het hotel «Bela Horizonte». Ik bracht een aangename avond door, en bewonderde een aardig standbeeldje van Diana, terwijl ik het voordragen beluisterde van een eenvoudig gedicht van Julio Baghy. Vooral de volgende versregels troffen me:

«Ho, waar is uw land?»
vragen er mensen. Het antwoord:
«Het taalgebied van Esperanto
is reeds gans onze wereld!»

T.

DE PERS OVER ESPERANTO

In Augustus vonden we in de binnen- en buitenlandse bladen tal van mededelingen en artikels over of in verband met Esperanto:

Het Volk, Gent (5-8) en *Het Nieuws v.d. Dag*, Brussel (7-8) rapporteren over de Int. Konferentie van Katholieke Esperantisten te Baarn (Ned.). *De Landwacht*, Gent (7-8) wijdt twee kolommen aan het Int. Esperanto-Kongres te Bern en een beschouwing (24-8) aan de toestand der E-beweging in Polen. *De Nieuwe Gids*, Brussel (23-8) kondigt de Int. Esperanto-week aan die te Zaandam van 13 tot 21 Sept. gehouden wordt. *De Nieuwe Gazet*, Antwerpen (23-8) en *De Gazet*, Antwerpen (21-8) handelen onderscheidenlijk over films met E-ondertitels en de 3-e Int. Bijeenkomst der Esperantisten-Jeugd te Ipswich, wijl *De Spectator*, Brussel (24-8) pleit voor... English by Radio. Vermeldenswaard is vnl. dat *De Trekker*, het orgaan van de V.J.H.C. in zijn Augustusnummer met de publicatie van een Esperanto-kroniek aanvangt.

Wat de franstalige pers betreft, vinden we mededelingen of verslagen over het Int. E-Kongres te Bern in: *Le Matin*, Antwerpen (1-8); *Rappel*, Charleroi (3-8); *Le Soir*, Brussel (4-8); *La Métropole*, Antwerpen (4-8); *Le Phare*, Brussel (4-8); *La Wallonie*, Liège (4-8); *Vers l'Avenir*, Namur (7-8); *L'Avenir du Luxembourg*, Arlon (8-8); *La Croix de Belgique*, Brussel (17-8). Over de E-Konferentie te Baarn schreven: *La Wallonie*, Liège (6-8) en *La Métropole*, Antwerpen (6-8). Verder vinden we een mededeling over een Int. Esperantisten-bijeenkomst te Herstal in *La Gazette de Liège* (21-8); in *Le Jour*, Verviers (18-8) een E-kroniek. Vermelden we insgelijks een omvangrijk artikel in *Le Phare*, Brussel (8-8) waarin gewezen wordt op de trage vooruitgang van het Esperanto en waarin de auteur een lans breekt voor de verplichte tweetaligheid in België (Nederlands plus Frans).

Wat onze duitstalige pers betreft vinden we in *Grenz-Echo*, Eupen (7-8) een gunstig verslag, insgelijks over het Int. E-Kongres te Bern.

Wat de pers in het buitenland betreft wijdt *Le Populaire*, Parijs (10-8) een groot artikel aan Basic en Esperanto en rapporteert *Le Courrier de l'Oust*, Angers (9-8) over het E-Kongres te Bern. Verder artikels in verband met Esperanto in *Observer*, Londen (3-8); *Newsweek*, New York (5-8); *John Bull*, Londen (9-8). Vermelden we om dit overzicht te sluiten de Zwitserse bladen die een en al lof waren over het Int. E-Kongres te Bern: *Gazette de Lausanne* (4-8); *Neue Züricher Zeitung* (5-8); *Le Peuple*, Genève (5-8) en vnl. *Der Bund*, Bern, die als kongresblad fungeerde en dag aan dag in het Esperanto uitvoerig verslag uitbracht over de werkzaamheden van het Int. E-Kongres te Bern.

De Redactie antwoordt.

Aan allen: De oefeningen staan in rechtstreeks verband met het behandeld grammaticaal onderwerp, waarop ze een toepassing zijn. Het is dus van het hoogste belang eerst de eenvoudige uiteenzetting te lezen, te herlezen, de vb. te onderzoeken, en slechts daarna de toepassing aan te pakken, anders spannen jullie de paarden achter de wagen.

Kijkt dan ook goed naar wat gevraagd wordt. Luidt de taak: «Splits de volgende woorden op twee (eventueel drie) aanbevolen wijzen», dan beduidt dit, dat de niet aanbevolen ook niet gewenst worden. Dus geen:

«Esp-era-nto» en «Boned-uk-iteco» opsturen!

Worden enkele zinnestjes gevraagd, bouw er dan eenvoudige, met eenvoudige, met eenvoudige woorden, althans in de beginne. En ten laatste, gaat steeds in het volgende Nr. de verbetering na, en vergelijkt ze nauwkeurig met de kopie van uw inzending.

In de verbetering van oefening 26 sloop een kleine drukfout, in de eerste splitsing van «malavara». Het moet wel: a) mal-a-va-ra.

Mededeling van de Redactie

De inzenders van de oefeningen, verschenen in deze rubriek, kunnen, naast verbetering en beoordeling, nu ook elke maand een zeker aantal punten winnen, naar gelang de correctheid van hun inzending. Meestal wordt een maximum van tien punten per oefening toegekend. Zo voor oefening 27: tien punten voor het schrijven met de nodige hoofdletters en eveneens tien punten voor de omzetting in het Nederlands. Zoals aangegevend, komen voor oefening 28 eveneens tien punten in aanmerking. Dus, met moed aan het werk! Ook, en vooral, de jonge esperantisten. Voor wie goed het behandeld grammaticaal puntje inkijkt en overweegt, valt de kleine vertaling zeker mee.

SKIZO DE LA SEKCIA VIVO EN LA KADRO DE FL. L. E.

de M.J.T.

(Daŭrigo)

La efektiva starigo de sekcio.

Plejofte E-grupo fondiĝas post la komenca kurso. Se loka esperantisto gvidis ĝin, ĉio sufiĉe glateiros, sed, se post la kurso, la fremda instruisto adiaŭnas per: «Flugu per propraj flugiloj!», la entuziasmo baldaŭ regresas antaŭ la multaj malfacilaĵoj. Nu ja, la forvojaĝonta instruisto donis kelkajn konsilojn, eĉ transdonis broŝuron pri klubo vivo, plejofte aligis la grupon al la Ligo. Sed, kie estis la Ligo? Tiel malproksime! Kaj la novuloj sentis sin tutsolaj... Novnaskitajn sekciojn la Ligo ne povas, ne rajtas neglekti. De nun ili ne plu solaj baraktos, ĉar ĝojiga novaĵo anonciĝis: la Ligo intencas eldoni bultenon, kiu gvidos sekciojn kaj reprezentantojn en ilia laboro. Jen vere grava paŝo, aplaudinda iniciato. Esceptante la detruan laboron de la milito, mi opinias ke kelkaj sekcioj ne estus formortintaj, se tiu helpa gesto estus veninta pli frue. Pro tiu promesita helpo ni provu starigi multajn sekciojn. Apud la nomo de multaj flandraj urboj kaj vilaĝoj figuru ne nur: V.T.B., Junulargastejo, Filio de tiu aŭ alia Banko aŭ Grandmagazeno, sed precipe: V.E.B.

II. LA FUNKCIULOJ DE LA KLUBO.

Antaŭ ol voĉdoni, la grupanoj sciigu pri la estonta rolo de la estraro, por ke ili elektu kompetentulojn. Jen, tre koncize, la koncernaj roloj:

a) *La prezidanto* gvidas ĉiujn kunsidojn, «firme, vigle, sen hezitemo, nek pripensado». Por tio necesas ke li zorgu preparu la programojn kaj kune kun la sekretario starigu la tagordon, kiun li pristudu antaŭ ĉiu kunsido.

b) *La vic-prezidanto* anstataŭas kaj helpas la prezidanton.

c) *La sekretario* prizorgas ĉiun skriban laboron.

d) *La kasisto* prenas sur sin la financan parton. Li tenas la kaslibron en kiu li zorgu notas ĉiujn en kaj elspozojn; li ankaŭ atentu ke ĉi tiuj okazu akurate.

e) *La studgvidanto* prizorgas novajn kursojn, gvidas eventualan progresan kurson, samkiel la specife lingvan parton de la kunvenoj.

f) *La propagandisto* regule kontaktas kun la loka gazetaro kaj tiel atentigas la publikon pri E-o.

III. LA KUNVENOJ.

Ili okazu en ejo, kie kantado ne ĝenas tro proksimajn najbarojn. Ili okazu ne-regule kaj sufiĉe ofte, se ne, la duoblan celon — perfektigi la membrojn kaj firme ligi ilin al la movado — ni neniam atingos.

a) *Sufiĉe ofte*: preskaŭ ĉiuj rekomendas ĉiusemajnan kunvenon kaj tutprave kondamnas malpli oftajn.

b) *Nepre regule*: nur esceptokaze oni rezignu kunvenon, kvankam ĉiuj konsentas ke dum la somera libertempo ili tute ne okazu: forvojaĝoj, vizitoj, la longaj lumaj vesperoj rezultigas malpli regulan ĉeston, eĉ de la plej fervoraj anoj.

c) Dum la kunvenoj, la lingvo estu nepre Esperanto. Tro ofte ili okazas por, pro E-o, ne en E-o. Tamen, ĉi tio ĉefas. Kelkaj moka ŝultrolevas: «Kial samlingvanoj interparolu esperante?» Nu, kiel ni iam kapablos konversacii kun alilingvanoj, se ni neniam provas la aferon inter ni? Ja, ĉiuj konsentas ke la parola esprimado konsistigas la plej malfacilan flankon de ĉi ajn lingvo, ankaŭ de E-o. Ne protestu ke la membroj ne komprenos vin; vi nur parolu klare, malrapide, kaj konstruu simplajn frazojn per simplaj vortoj. Ne protestu ke la anoj ne kapablos respondi. Komprenible, komence ili spertos malfacilaĵojn. Sed ili tro facile, senpripense respondas: «Mi ne scias», por eskapi. Vi ne cedu. Komence vi helpu, vi kuragigu ilin, ĉar prosperante vi konscias ke «Ĉiu komenco estas malfacila». Baldaŭ la membroj kutimiĝos kaj fakte plej profitos el via necedemo.

La programoj de la kunvenoj.

Multaj libretoj kaj broŝuroj, i.a. «La Esperanto-Klubo» de Malmgren kaj

«Kiel arangi kursojn kaj grupvesperojn?» de Wingen sufiĉe detale pritraktas ĉi tiun aferon kaj donas bonegajn konsilojn. Kelkajn sugestojn mi ŝatus tuŝi. Ni ne imagu ke eblas starigi programon validan por ĉiuj sekcioj kaj por ĉiuj kunvenoj ĝiaj. Tio estus senenca. Sed en ĉiu kunveno utilo kaj amuzo kunigu. Ĉiu kunveno kontentigu ĉiujn vizitantojn, ĉar la sekcioj ja ofte konsistas el anoj plej diversaj laŭ aĝo, profesio, preferoj, intelekta evoluo, ktp. Pro tio, ne estas konsilinde dediĉi tutan vesperon al unu sama unutona programo, kiel ajn interesa ĝi estu por kelkaj. Ni preferu varian programon. Sur ĝi figuru plej diversaj punktoj, ekz.: voĉlegado, paroladeto, mallonga diskuto, komunikoj, tradukoj, recenzoj, solvo de enigmoj, esperantaj ludoj, ktp., kaj nepre: lingva duonhoro kaj kantado. Ĉi-lasta komencu la kunvenojn. Tiel la belsona Esperanto ekŝvebas en la kunveno kaj favoras pluan uzon de la lingvo.

La lingva duonhoro estas speco de perfektiga kurseto. Ĝi nepre necesas, ĉar ni ne tro rapide imagu ke ni estas perfektaj esperantistoj. Tio ne signifas ke la lingva duonhoro ĉiam havu lecionan karakteron. Tute ne! Foje ĝi konsistu el korekto de erar-abunda teksto. Alifoje ĝi estos voĉlega transigo de teksto de unu verbotempo en alian, plenigo de nekompleta teksto pere de finaĵoj, aŭ de sufiĉaj aŭ de tutaj vortoj. Ankaŭ frazkonstruo per indikitaj vortoj estas bonega ekzerco. Ĉi lastaj ekzercoj povas okazi ankaŭ skribe. Ili forgesigas pri la leciona karaktero de la lingva duonhoro kaj tamen laborigas ĉiujn partoprenantojn. Ĝi povas ankaŭ havi konkurson (gramatikan, tradukan, redaktan), eĉ enigman karakteron. Kaj oni foje rekompencu la plej diligentajn.

LA VANA KANTO. — Lucien Thèvenin. — *originalaj versaĵoj-64-paĝa kartoneta, Bjr. 20, Eldono «Kompreni» Lyon. Mendebila ĉe F.E.I., Brussel.*

Birdo kaj poeto kantas laŭ sia beko. «La vana kanto» de la impresgema franco Thèvenin, natura kiel tiu de kampa birdo, plaĉos kiel la ŝajne sencela flugado de papilio eĉ al tiu, kiu... timas la Esperantopoezion.

Sane inspiris la poeton la naturo mem: sezonoj, ĉielo kaj vetero, akvo, astroj, nuboj, fumo kaj, krom figuro trafite fotografita, en tiu freŝa, trankvila atmosfero, la tradica amatino, kiun li ĉi-diras kiel ankaŭ sian violonon kaj la venton. Kompletigas la akcesoraĵojn de lia apenaŭ sentema, iom nostalgia poezio — ĉar nekontesteble estas, poezio kvankam ne ĉiam senmakuleta — sesdeko da birdoj, floroj, feraĵoj, arboj, fruktoj, bestoj, insektoj kaj ŝtonoj. Ĉi-okaze indus ekzameni ĉu tiaj, en Esperanto esence sciencaj terminoj, ĉiuj povas jam nunne poezie plenefiki... se la ordinara leganto ilin komprenas.

Pli severa kriterio por nia sufiĉe juna poezio ne malhelpas elekton el ĉi tiu lertforma kolekto, de pluraj perloj, ekz. la pli pasia «Matena Invito», kontraŭ kelkaj iom sentimentale anekdotaj versaĵoj, ŝajne el malnova tirkesto de la poeto, kiu honore festas sian kvardekan esperantistan jubileon.

Ni bedaŭre jam konkludu: ne serĉu ĉe li gravajn ideojn, emociigajn aŭ komplikajn sentojn sed distingigan, neinsisteman sincerecon, kolordeklitan pentron sur malgrandan «tukon», melodian, koncizan lingvon. La «Vana Kanto» do ne sonos vane en la koncerto de niaj bonaj poetoj.

Deca sed tro simpla eldono; eraroj maloftas; interpunkcio ofte mirigas.

TYN.

LA NEVENKEBLA GENO de Theo Thijssen. *El la nederlanda tradukis: F. Faulhaber. Eldonis: Libro-Servo de F.L.E. Amsterdam. Ilustrita, bindita, 320 paĝa. Mendebila F.E.I., Brussel, Prezo: fr. 84.*

Libro de famkonata nederlanda instruisto, naskita pedagogo kaj varma amiko de Esperanto. Aŭtoro de pluraj bonhumoraj verkoj li skizas en «La Nevenkebla Gen» (Momentoj de Tualeta Mizero) la ĝenon kiun spertas ĉiu kiu ne disponas sufiĉe planan monujon kaj tamen, ofte devige, devas vestiĝi, se ne elegante, almenaŭ dece laŭrange. En la libro tiu ĝeno persekutas la ĉefpersonon de la rakonto tra lia tuta vivo, ek de la lerneja tempo ĝis li iĝis emeritulo. Ĉiu el la 32 ĉapitroj estas memstaro rakonto, sed en ĉiu ni retrovas la

Ankaŭ la aliaj programpunktoj estu ĉiufoje plej variaj, eĉ la ludoj. Tia varia programo prezentas jenan avantaĝon: multaj kunlaboras por igi la vesperon agrabla, multaj ĝuas kaj profitas. Pro aktiva partopreno, la membroj sentas sin pli firme, pli intime ligitaj al la klubo, kaj la sekcio vivo viglas kaj prosperas.

De temp' al tempo ĉiuj membroj estu petataj individue aŭ kelkope prezenti ion dum festa kunveno. La kontribuo de unu estu sekreto por alia. Tiel la koncerna vespero estos unu granda surprizo, vera regalo. Sed mi konsilas ke almenaŭ unu persono (la ĉefo de la festkomitato ekz.) sciigu pri ĉiuj programeroj.

Specialaj aranĝoj.

La sperto instruas ke la malsameco de la grupanoj rilate aĝon, profesion, preferojn, intelektan evoluon, ktp. kelkfoje ĝenas la profitigan laboron de la kunveno. Pro tio, se la sekcio grandnombra, estas konsilinde dividi ĝin en grupojn. Ĉiu havas sian grupestron kaj aparte kunvenas por praktiki la lingvon laŭpove kaj plej fruktodone. Tamen, tiuj flankaj kluboj ne malutilu la sekcian vivon. La ĝeneralaj kunvenoj, kie ĉiuj renkontiĝas, restu la kerno. Ĉi-lastaj konsistu parte el kontribuoj de la sekcistraro (paroladoj, proponoj, sugestoj, komunikoj, ktp.) parte el programeroj prizorgotaj de ĉiu grupo (teatraĵeto, prezentata ŝarado, sorĉado, muziko, novaj kantoj, deklamado, ktp.) Flanke de ĉi tiuj specialaj ĝeneralaj kunvenoj povas okazi: letervesperoj, «Gaja vespero», ekskursoj, intimaj festoj (ekz. okaze de Kristnasko), partopreno al kongresoj, ktp., kiuj pli kaj pli intime interligas la sekcianojn kaj florigas la sekcian vivon.

(finota)

ĉefpersonon baraktanta kun la «nevenkebla ĝeno».

Unuaranga distra legaĵo en bona traduko, kontrolita de la Literatura Komitato F.L.E. La ampleksa libro estas tre plaĉe eldonita kaj ĉiurilate inda honorigo postmorta al varma amiko de Esperanto.

Eco.

TUTMONDA ADRESARO DE LA ESPERANTISTOJ 1947. *Kompilis H. Steiner, Direktoro de la Internacia Esperanto-Muzeo en Vieno. 130 p. Prezo: 13 int. respondkuponoj. Havebla ĉe: Hofrat H. Steiner, Wien I, Hofburg, Reichkanzlertrakt. Internacia Esperanto-Muzeo.*

Malgraŭ multaj malfacilaĵoj la Direktoro de I.E.M. en Vieno sukcesis eldoni la promesitan adresaron. Enestas proksimume 8.000 adresoj el 3.000 lokoj en 80 landoj. Nesufiĉa prilaborado sendube estas kaŭzo ke enestas sufiĉe multe da eraroj. Malgraŭ tio la libro certe estas tre utila por niaj korespondantoj, kolektantoj kaj vojaĝantoj.

Eco.

ESPERANTO IN TWINTIG LESSEN *door Hans Bakker. Geïllustreerd, 122 p. (+ 16 p. woordenlijst). Prijs: 52 fr. Sleutel: 8 fr. Verkrijgbaar bij het Vlaams Esperanto-Instituut.*

Aan dit leerboek van deze vooraanstaande esperantist zijn toegevoegd: een inleidende les, een woordenlijst en een Sleutel voor die zonder leermeester wenst te studeren. Het geheel is met tekeningen verlicht. Het eigenaardige van dit werk is, dat het bedoeld is als een schriftelijke cursus. De lessen zijn los van elkaar en bestaan uit 4 tot 8 pagina's. Het is echter gemakkelijk tot één geheel te vormen, door het van een stevige omslag te voorzien.

De auteur zegt in zijn Inleiding, o.i. zeer terecht: «De veelverbreide mening, dat men een taal goed kan leren zonder kennis van de grammatica, is fout». En: «De grammatica is het «reglement van orde» van een taal.» Daarom neemt hij als uitgangspunt de grammatica van de eigen taal. Maar... ook wij ondervonden het dikwijls, de kennis hiervan, zelfs bij zeer jonge mensen, is maar treurig! Welnu, in de inleidende les wordt het geheugen daaromtrent dagnig opgefriest! En ook in de lessen zelf, waar nodig.

Wij kunnen het warm aanbevelen aan kursussleiders. Ook is het, zeer geschikt voor zelfonderricht dank zij de «Sleutel» waarin de vertalingen, zowel Ned.-Esp. als Esp.-Ned. zijn samengevat.

A. LODEMA.

Het Lekenhoekje

Timotheus is mijn vriend en Timotheus is een beetje zwakzinnig.

Dit laatste beweren sommigen echter omdat Timotheus nog leeft zonder er rekening mee te houden, dat het mensdom reeds heel wat weg heeft afgelegd sinds zijn stamvader uit klei en aarde in het Paradijs werd geboetseerd. Timotheus leeft eenvoudig nog als de oermens, namelijk van de jacht en de visvangst: hij maakt voortdurend jacht op lichtgelovige, kapitaalkrachtige lui om ze vervolgens aan de haak te slaan en netjes te stropen. Simpeler kan het niet.

Maar daar onze huidige cultuurmaatschappij zo decadent is, dat ze geen patiente jacht op wild of kapitaal meer duldt, ligt Timotheus steeds jammerlijk overhoop met dezelfde maatschappij. De laatste confrontatie tussen haar en hem gebeurde in een zaaltje met vele gendarmes, deurwaarders, advocaten en één rechter. Het resultaat was, dat Timotheus als gevaarlijk voor de goede orde der twintigeeuwse cultuur (waarvan hij beweert, dat er meer «kul» dan «tuur» bij is) in een getraliede kooi werd gestopt voor een tijd, die gevaarlijk dicht de eeuwigheid benadert.

Toen ik de mare vernam scheelde het niets of ik was in tranen uitgebarsten. Ja, wat wil je er aandoen, ik houd van Timotheus. Ach, ik weet het wel: hij heeft een massa gebreken — hij heeft zelfs één bijzonder groot gebrek, waarover we 't straks nog zullen hebben! — maar welke sterveling heeft niet zijn gebreken?

Maandenlang leefde ik dus in zak en as, treurend om het bruuske «vertrek» van mijn geliefde vriend, tot er plots iets kwam, dat me er helemaal weer bovenop bracht, dat me bewees hoe een mens zelfs bloemen weet te vinden in een mestvaalt. Dit gebenedijde iets was een brief van Timotheus!

Hij schreef me hoe zijn laatste botsing met de maatschappij hem had leren inzien waarom zulk treffen steeds in zijn nadeel afliep: hij miste ondermeer de gave zich door de maatschappij te doen «begrijpen»! Maar thans had hij iets ontdekt waardoor het hem mogelijk zou worden — zo had hem ten minste een zeer geleerd medegevangene verzekerd — om door eenieder ter wereld, zelfs door gendarmes en rechters, «begrepen» te worden. Daartoe diende hij slechts een taal te leren, een verbluffend gemakkelijke taal die alle misverstanden tussen de mensen kon uitschakelen, een taal die de apostelen op Pinksterdag spraken: het Esperanto!

De simplistische opvatting van Timotheus (sommigen noemden hem toch een beetje zwakzinnig) in deze zaak verbijsterde me wel enigszins. Maar ik antwoorde hem even enthousiast en wensde hem veel succes bij z'n eenzame studie.

Twee jaar lang ontving ik regelmatig nieuws van Timotheus over z'n linguïstische vorderingen en telkens drukte hij daarbij de zoete hoop uit, dat er door zijn nieuwe kennis een hele ommekeer in zijn leven zou gebeuren.

Op zekere dag kreeg Timotheus voor de zoveelste maal clementie en stond plots vóór mij. Hij zag er een tikje schraal uit zoals altijd na een min of meer lange «zittijd». Doch er zat absoluut geen vuur meer in zijn wat uitpuillende, waterkleurige ogen en zijn bewegingen waren loom als van iemand, die eindelijk van alles en nog wat genoeg heeft.

Wij praatten en dronken zo'n beetje, net als vroeger bij dergelijke plechtigheden, maar toen Timotheus me niets nieuws scheen te vertellen te hebben, waagde ik het zelf maar de Esperanto-taart aan te snijden...

Timotheus haalde moedeloos de schouders op.

— Twee... twee jaar, grinsde hij, heb... heb... ik m'n tijd aan d... dit zaa... kje ver... verknoeld... Zwen... Zwendel... dit Es...esperanto, zwen... zwendel!... Wa... wat die stu... studie me ge... hol...holpen heeft, ku... kunt ge... ge wel zel... zelf... ho... ho... horen, ver... ver... verdraaid!

Ja, ik zei het toch al eerder: mijn vriend Timotheus heeft een massa gebreken, waaronder één heel grote. Hij stottert namelijk zo geweldig dat zelfs het Esperanto daaraan niets kon verhelpen.

Maar dit alles betekent toch niet, dat Timotheus een beetje zwakzinnig zou zijn, zoals sommige kwatongen durven beweren!...

PINOC

A/B TEDDY FABRIKEN. *Luksa katalogo-albumo eldonita de la A/B Teddy Fabriken en Malmö, Svedland.*

Tiu impona, multkolora ilustriita, trilingva (Sveda, Angla, Esperanta) katalogo prezentas la novajn kreaĵojn — porinfanaj ludiloj — fabrikatajn de la «Teddy» Fabrikoj en Malmö, precipe pupojn en nacia vesto, ursojn kaj aliajn bestojn en pluŝo, ktp.

La hela albumo atestas pri serioza uzo de Esperanto en internacia komercio. Komercestoj — kaj butikistoj — fakuloj petu la allogan reklamilon!

Plaatselijk Nieuws

V.E.B. Afdeling Antwerpen: Vanaf 8 September j.l. begonnen de regelmatige vergaderingen en werd een programma voor Oktober vastgelegd: 6.10.47, distra vespero; 13.10.47, Parolado (La Berna Kongreso); 20.10.47; Gramatika vespero; 27.10.47: Administracia vespero (Raporto pri la Ligkunsido 28.9.47).

Tevens kan medegedeeld worden dat een kosteloze Stadscurcus ingericht wordt in de Gemeenteschool, Eikenstraat 10 vanaf 1 Oktober af; de lessen worden gegeven door een onderwijzer en wel Dinsdag en Vrijdag van 19 tot 21 uur. Inschrijvingen en inlichtingen kunnen bekomen worden in de gemelde school op de lesuren nl. op 25, 26, 29 en 30 September e.k.

Een cursus wordt tevens gegeven in de Afdeling Talen van de Volkshoogeschool «Instituut Emile Van der Velde», Atheneum Franklin Rooseveltplaats; heropening 29.9.47. Inlichtingen en inschrijving vanaf 15 September e.k. Iederen Maandag, Woensdag en Vrijdag van 19 tot 21 uur.

V.E.B. Afdeling Mechelen: Een eerste vergadering, welke het nieuwe seizoen inluidt, greep plaats op 10.9.47 en werd gewijd aan de propaganda voor de Stadscurcus, het verslag over het Congres, de reis naar Zaandam en besprekingen in verband met de aanstaande Bondsvergadering van 28.9.47. Wat de stadscurcus betreft: hij grijpt plaats in de Gemeenteschool van de Louisastraat en nl. iederen Woensdag en Vrijdag van 18.30 tot 20 uur te beginnen met 15 October e.k. Hij duurt tot einde Maart en er wordt dan een examen afgenomen en een diploma afgeleverd aan de rechthebbende leerlingen. De inschrijvingen grijpen plaats in de school der Louisastraat op Woensdag 24.9., Vrijdag 26.9., op 7.10., telkens van 18.30 tot 20 u. Inschrijving en de lessen zelf zijn kosteloos. Inlichtingen kunnen steeds ingewonnen bij de lesgever Dr. T. Van Gindertaelen, Leopoldstr. 95 E. Mechelen.

Niaj Esperanto-Enigmoj kun premioj

PREMIO: Post la 26-a enigmo, la premio estis aljuĝita al f-ino D. Laporte el Blankenberge. Ŝi ricevis: «Romano pri Afrika Brino» de O Schreiner.

Ni sincere gratulas!

SOLVO DE LA 27-a ENIGMO.

Konduti. Impulso. Promesi. Kvalito. Afrankf. Stimuli. Komandi. Tranĉeo. Margeno. Lekanto. Pendolo. Rikolto. Likvidi. Alterni. Kliniko. Kadavro. Persiko. Bilardo. Klopodi. Silenti. Posteno. Kuniklo. Statuto. Rakonto. — Dum la mangado venas apetito.

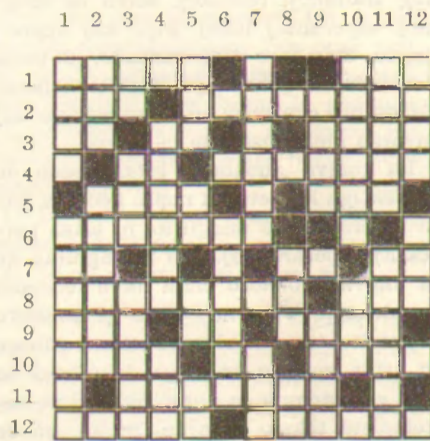
N-ro 28: KRUCVORTENIGMO.

HORIZONTALE: 1. unuo de valoro ĉe konkursoj (R); prepozicio. — 2. sufikso (R); ĝi ornamas tekston (R). — 3. prefikso; konjunkcio; perioda gazeto (R). — 4. interjekcio; tre malutila herbaĉo (R). — 5. ejo por financaj spekulacioj (R); moviĝi en akvo (R). — 6. kupra oksido (R). — 7. Prepozicio; prepozicio; malkonfesi (R). — 8. konata nuntempa Esperanto-verkisto; vegetaĵo kun dika radiko (R). — 9. arbo (R); prepozicio; panigebla vegetaĵo (R). — 10. sento de malĝojo kontraŭ iu; kiu posedas ion kion oni mem malhavas (R); pronomo; likvaĵo tiritita el la sango (R). — 11. scienco pri la strukturo de la organismoj (R). — 12. enuiga afero (R); li laboras sub la surfaco de la tero (R).

VERTIKALE. 1. besto (R); ĝi flugas (R). — 2. agi laŭ ordono (R); ĝi

estas uzata por funkciigi motorojn (R). — 3. prepozicio; tempoparto (R); perforte eniri fremdan landon (R). — 4. mara fiŝeto en oleo (R); karakterizanta idonaskan beston. — 5. Korelativa vorto; pronomo; sufikso (R); io konkreta (R). — 6. grandegulo (R). — 7. al tiu nacieco apartenas la verkisto trovita sub 8 horizontale (R); ne multe. — 8. birdo (R); pronomo. — 9. la reĝa povo (R); senriĉego (R). — 10. kraniobori (R); frukto (R). — 11. admiranta ekstazo (R); pronomo. — 12. puntosimila (R); interkonsento pri monsumo, kiun la malpravanto devos pagi al la pravanto. (R).

La solvon oni sendu sur aparta folio al POSTBUS 342, BRUSSEL, antaŭ la 20-a de oktobro 1947.

V.E.B. Afdeling Brussel: Voor een voltallige vergadering bracht dhr E. Cortvriendt op Donderdag 18 September verslag uit over het Internationaal Esperanto-Kongres dat te Bern in Augustus ll. werd gehouden en waaraan een vijftigtal Vlaamse Esperantisten deelnamen.

Op Donderdag 2 Oktober a.s. te 20 U. in het lokaal Vlaamse Club 121, Em. Jacquainlaan, Brussel-Noord, onze eerste conversatieavond. Wie zich in het mondeling gebruik der internationale taal wil bekwamen bezoeke regelmatig onze clubavonden.

ANONCETOJ

Ĉiu vorto aŭ mallongigo: 0,75 bfr. Enpresigo kostas minimume 15 bfr. Unu int. respondkuponon valorus 3 bfr.

PLENA VORTARO estas denove havebla! Jus aperis la tria eldono. Tut-tola bindo, 526 paĝoj. Prezo: 177 fr. Mendu ĉe via libro-servo: Flandra Esperanto-Instituto, P. van Humbeekstr. 3, Rzeszów, Polen.

DEZIRAS KORESPONDI kun flandraj geesperantistoj pri Esperanto-movado, arbarkulturo, ŝako, literaturo, geografio, turismo kaj ĉiuj temoj: **NO-VOROL** Franciszek, ul. Syrokomli 4/m 3, Rzeszów, Polen.

Heroldo de Esperanto
Nova abonperiodo en Oktobro

HDE, la aktuala internacia organo de la E-movado, aperas en tag-jurnalata formato dufoje en la monate (somere, unufoje). Ĝi havas abonantojn kaj kunlaborantojn en 55 landoj.

HDE estas sendependa, sed ĝi batalas por samideana kunagado de ĉiuj E-istoj kaj mondlingvanoj, kaj por amika kunlaborado de ĉiuj nacioj en la mondo.

En septembro finiĝis la antaŭa abonperiodo (9-monata); la nova daŭras 15 monatojn (okt. 1947—jarfino 1948). La abonprezo estas proporcie la sama: 165 Fr. por 15 monatoj! Oni povas pagi en du partoj: tuj, 100 Fr., la reston (65 Fr.) ĝis 15.5.48!

Abonu ĉe: **F.E.I.**
P. Van Humbeekstr. 3
Brussel W. — (P.C.K. 3268.51)

ĈAPITRO 27-a
(Daŭrigo)

Doktoro Gulopez levis la manon, pentante silenton, kaj ekstaris.

« Mi demonstros al vi, kiel ĉio okazis », li kvietige ridetis, alirante la maldekstran lukopordeton, inter kiu estis premita streĉita ŝnureto, kiu pendis ekstere.

« Jen. Ekstreme de la ŝnureto, mi ligas ĉi tiun kontoran tondilon, kiu figuras la pistolon. Ĉe la alia ekstremo, ekster la ŝipo, mi kroĉis sufiĉe grandan pezon. Kiel vi konstatas, la lukopordeto ĉiam aŭtomate fermiĝas pro ia miskonstruo de la ĉarniroj; mi fiksas ĝin aperta per ĉi tiu ebena linilo. Nu, rigardu! »

Per la maldekstra mano, Doktoro Gulopez levis la tondilon malantaŭ la kapon, maltenis ĝin kaj falis antaŭen en la pozicion, kiun havis la kadavro. La tondilo, kiun la ŝnureto kuntrenis tra la lukopordo, survoje tuŝis la linilon, kiu falis teren. Malrapide la pordeto turne fermiĝis.

« Ĉu mi iam...! » miris la Profesoro. Doktoro Gulopez restariĝis kaj apertis la dekstran manon. Sur ĝia plato kuŝis la blua butono.

« Jam antaŭ sia memmortigo Maxton gluis en manon ĉi tiun butonon, kiun li ŝtelis el la kajuto de Dubois. Maxton mem ŝmiris sangon sur ĝin kaj ankaŭ sangomakulojn sur la pordofoston. Ĉu lia tibiosto ne estis iom vundita? »

« Sed kial la butono? » demandis la Kapitano.

Kant sidis malantaŭen en sia fotelo. Li facile sekvis la fabelan rivelon de la ŝakmajstro kaj jam divenis la pluaĵn klarigojn.

« Kial la butono? » Gulopez ridetis. « Ĝi estis la majstropuŝo de la plano. Ĉu oni ne devis senprokraste pridemandi Dubois por ke li deklaru: « mi nepre konas la murdanton? » Tiel liberiĝis la vojo al la dua krimo, la murdo je Dubois mem. Estas Maxton, kiu venenis la neŭralgian pulvoron kaj la apotekan botleton, kiun li mem sendube kaŝis en la kofro de Steinman. La cetero glate fluis. Li sciis ke pli-malpli f-ue oni suspektos Steinmann. Por tio li lasis la kompromitan aktaron en la sefo. Mi ripetis: ĝi estis demona vengoplano. »

« Sed se Steinmann senkulpis, kial do li memmortiĝis sin? » demandis la Kapitano.

« Sole ĉar li komplete ruinigis. Oni akceptos, kion la Inspektoro jam rimarkigis, ke eĉ Maxton ne sciis kiel kaduka estis la financa pozicio de SSteinmann. Ĉiukaze la forpaso de Maxton ne nur neniigis lastan savoŝancon, sed krome tiu abrupta morto ankoraŭ akcelis, pro natura borsa reago, la fundigon. Cetere, jen la telegramo, kiun la industriisto ricevis ĝuste antaŭ sia morto. Sinjorino Steinmann donis ĝin al mi. « Situacio senelira — stop — Iscos 98 — stop — fundiĝo neevitebla — Hodgers. »

JAĤTO VETURAS EL...

« KRIMINALA ROMANO »

Verkis: Deck Dorval
Tradukis: Dro T. Ken.

Koncerne la veneniĝon de Dubois, ĉio indikas ke ĝi estis antaŭpripensita. Efektive, la seruro de la pordo de Dubois difektiĝis duon da tagoj antaŭ la murdo. Mi ekzamenis ĝin kaj trovis en ĝi najleton. Sendube faro de Maxton. Li deziris ebligi ĉiumomentan eniron en la ĉambro por forpreni la butonon kaj interŝangi la pulvorajojn. Mi eĉ aŭdacus aserti ke Maxton konis la restadon de Dubois ĉe fraŭlino Sterlen. Mi ne kapablas pruvi tion, sed ni ne forgesu ke Maxton informis sin pri la fikonduto de Alex Steinmann, kio provokis la rompon de la gefianĉiĝo.

Inspektoro Kant stopis sian pipon. « Vi eble pravas, Doktoro, ĉio estas eĉ probable », li rekonis, « sed kiun pruvon vi disponas por defendi teorion tiel fa-

belan antaŭ tribunalo? »
« Maxton faris unu eraron, eraron cetero malfacile antaŭvideblan. »
« Kaj ĝi estis? »
« Mi prefere deklarus ĝin al vi sola, Inspektoro. »
« Ĉu necese, Doktoro? » La serioza vizaĝo de Gulopez montris al Kant, ke la ŝakmajstro vere prisilentis ion gravan.
« Necese pro vi », flustris tiu ĉi en oreton de Kant, kiu ekkomprenis la takton de la juna hispano.
« Se mi mallertis, Doktoro, nu, tiam ĉiuj ĉeestantoj konstatu mian malvenkon! »
La ŝakmajstro prenis la flavan kuglingeton de sur la skribotablo.
« Bone. Jen la ŝlosilo de la tuta sekreto. Ĉu vi ankoraŭ memoras, Inspektoro,

Notoj pri kelkaj vortoj, lokonomoj k. s.

- Adheri
- A propos
- Beginstrato
- Blackpool
- Bouches-du-Rhône
- Browningo
- Buenos Aires
- Calvi
- C'est pour toujours
- Crédit Lyonnais
- delirium tremens
- fraŭdi
- girl
- Hunter
- Ile-Rousse
- Iron and Steel Corporation
- Kloralo
- Koncedi
- konfronti
- Korona
- La belle Stella
- markonisto
- markonigramo
- Marseille
- New York
- Nice
- Nihil
- Riviera
- sefo
- spuro
- The Ibero-American Private Investigation Bureau
- Yale
- vertigo

- alteniĝi, esti alĝuita al.
- franca esprimo: antaŭ ol mi forgesas, diru... la Antverpena malliberejo situas en ĝi.
- angla banurbeto.
- franca departemento.
- aŭtomata pistolo kun ŝargujo en la kolbo (laŭ la fabrikanto: Browning).
- argentina ĉefurbo.
- korsika marhaveneto.
- el la franca: estas por ĉiam.
- bankonomo: Lyon-a Kredito.
- el la latina: ebrulia frenezo, fuzioza frenezo.
- trompŝteli misuzante konfidon.
- el la angla: knabino.
- poŝhorlogo, laŭ la angla nomo: Hunting Watch.
- korsika urbeto.
- el la angla: Fero- kaj Ŝtalo-Korporacio.
- komponaĵo de kloro kaj alkoholo.
- koncesii, ne kontraŭi.
- kompari, kontraŭmeti du atestojn, akuzitojn.
- Marko de bonega cigaro.
- el la franca: La bela Stella.
- telegrafisto per sendrata telegrafo (laŭ la itala inventinto: Marconi).
- sciigo sendata per sendrata telegrafo.
- franca havenurbo.
- usona urbego.
- banurbo en la Riviera.
- el la latina: nenio(m).
- marborda regiono en Suda Francujo kaj Norda Italujo.
- laŭ la angla: brulrezista, kirasita mon-kaj perŝranketo.
- postsigno.
- el la angla: La Hispana-Amerika Privata Esp-lorkontoro.
- sekuriga seruro (laŭ la inventinto: Yale)
- kapturniĝi; vertigi: havi kapturniĝon.

ke kiam, en la antaŭhierraŭa nokto, vi apertis la pordon, ni aŭdis ruliĝi ĉi tiun ingon for? Vi atentigis min pri ĝi, petante ke mi serĉu ĝin. Ni neglektis tion kaj, sen la aludo, kiun vi faris finante vian disvolvon, la penso estus neniam veninta en mian kapon. Tamen ĝi estis la ŝlosilo de la tuta sekreto. Ĉe la pafo la kuglingo, pro malofta hazardo, ruliĝis kontraŭ la pordon. Do, post la pafo, tute maleblis ke iu forlasis la ĉambron.»

Kant tuj divenis, sed tamen lasis Doktoron Gulopez finparoli.

« Damne! Evidente... mi ne komprenas kiel mi ne pensis pri tio! » Plenmane li frapis sian frunton.

La Kapitano rektiĝis.
« Doktoro Gulopez, vi elegante solvis tion... Granda Neptuno... Mi gratulas! »
La ŝakmajstro iomete rugiĝis.

« Ne, vi eraras. Ne min vi gratulu. Inspektoro Kant klarigis ja ĉion. Mi simple arigis la trovitajn erojn. Lin vi honoru! »

« Gratuli min! » Kant ridis, « mi kaptiĝis kiel komencanto. Mi vere inklinas demandi al nia brava Higgs ĉu li ne bezonas asocianon en sia kokinbredejo. »
Li kore skuis manon de Gulopez. « Vi brile, sublime solvis ĉion, Doktoro Gulopez. » Kant montriĝis lojala perdanto. Tiam li time turnis sin al Yvonne. Post la konkludo de Gulopez, li ne plu kuraĝis rigardi ŝin.

« Kaj vi, fraŭlino Durlet, kion opinias vi? Ĉu mi ne brile stumblis de mia piedestalo? »

« Inspektoro », ŝi kantis al li, akcentante la vorton, « Inspektoro, mi plene konfirmas la opinion de Doktoro Gulopez pri vi. » Ŝi ekstaris, metis manon sur larĝan ŝultron de Kant kaj icone ridis: « Krome, mi notas cirkonstantojn malplikulpigajn... Viaj pensoj eble vagis tro al la ŝakluda sinjorino. Ĉu ne, Xaverius? »

Nun Profesoro De Groot ja devis purigi la vitrojn de sia nazumo, dum li ridetante skuis la grizan kapon. La vizaĝo de Kapitano Joost fariĝis komika. Li verdire ne estus pli mirinta se lia granda Neptuno estus persone aperinta antaŭ li.

« Venu », Kant diris al la knabino, « tie ĉi estas tro da publiko! »

En la koridoro ili, brakon sub brako, renkontis Stella Sterlen, pli koketan ol iam.

« Fraŭlino Sterlen », Kant afekte mistere eligis, « mi longe serĉis la sinjorinon, kiun vi hieraŭvespere aludis, sed ja fine mi malkovris ŝin! »

FINO.

Veranto, uitgever: Vlaamse Esperantisten-Bond, Postbus 342, Brussel. — Drukkerij: J. Van Laer, Oude Vaartstraat 104, Turnhout.